

Схвалено педагогічною радою
Дитячої музичної школи №8
ім. П. Д. Гайдамаки м. Харкова

Протокол № 01 від 30.08.2023р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор Дитячої музичної школи №8
ім. П. Д. Гайдамаки м. Харкова

Світлана ЛІЦКЕВИЧ

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА З ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА (СТАНКОВЕ
ТА СКУЛЬПТУРА),
КЛАС ОБРАЗОТВОРЧОГО (СТАНКОВОГО ТА СКУЛЬПТУРИ)
МИСТЕЦТВА
ДИТЯЧОЇ МУЗИЧНОЇ ШКОЛИ №8 ім. П.Д.ГАЙДАМАКИ**

Рівень мистецької освіти – початковий мистецький рівень
Підрівень – базовий

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА З ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА
(СТАНКОВЕ ТА СКУЛЬПТУРА)
середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти**

I. Загальні положення

Освітня програма середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти з образотворчого мистецтва (станкове мистецтво та скульптура) (далі – **Освітня програма**) є документом, який визначає загальний нормативний зміст, основні засади й підходи до організації освітнього процесу, мету навчання, перелік освітніх компонентів (навчальних дисциплін та контрольних заходів), їх логічну послідовність та обсяг навчального навантаження, що забезпечує набуття учнями обов'язкових результатів навчання (компетентностей) з образотворчого мистецтва (станкове мистецтво та скульптура).

Освітня програма розроблена з урахуванням Законів України «Про освіту», «Про позашкільну освіту», Концепції сучасної мистецької школи, затвердженої наказом Міністерства культури України від 20 грудня 2017 № 1433, Положення про мистецьку школу, затвердженого наказом Міністерства культури України від 09.08.2018 №686, на підставі Методичних рекомендацій з розроблення освітніх програм мистецьких шкіл, затверджених наказом МКУ 16.07.2018 №633, Типової освітньої програми базового підрівня, затвердженої наказом Міністерства культури України від 23.07.2019 №562.

Опанування програми дає можливість:

- продовжити подальше здобуття мистецької освіти професійного спрямування з образотворчого мистецтва, дизайну чи візуальних мистецтв в системі фахової передвищої освіти або на поглибленому підрівні початкової художньої освіти.

- застосовувати набуті в процесі навчання компетентності (знання, вміння, навички, розуміння, ставлення) у повсякденному житті для забезпечення естетичних потреб особистості, у тому числі через індивідуальну мистецько-творчу діяльність.

Освітня програма визначає види навчальних занять, форми та засоби поточного і підсумкового контролю та рекомендації щодо їх проведення, а також загальні підходи до оцінювання рівня досягнення учнями обов'язкових результатів навчання.

Складником Освітньої програми школи є навчальний план, який розробляється на весь строк навчання за програмою та містить усі передбачені нею освітні компоненти з можливістю реалізувати варіативність змісту освіти.

Мета Освітньої програми – узагальнення та систематизація нормативного змісту навчання в логічній послідовності для досягнення учнями, визначених нормативних результатів навчання шляхом застосування комплексу художньо-педагогічних методів, підходів та інструментів.

Освітня програма побудована із врахуванням таких **принципів**:

- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів;
- доступності та практичної спрямованості змісту навчання;
- наступності і перспективності навчання;
- логічної послідовності опанування змісту і достатності обсягу навчання та освітніх компонентів для набуття учнями, нормативних мистецьких компетентностей (результатів навчання);
- надання можливості для адаптації до індивідуальних особливостей, потреб та інтересів учнів.

Мета опанування нормативного змісту програми – формування теоретичних, теоретико-практичних та виконавських компетентностей з образотворчого (станкового) мистецтва початкового базового підрівня, мотивування до продовження здобуття мистецької освіти на наступному рівні/підрівні, а також набуття особистого художньо-творчого досвіду.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**:

- формування початкових професійних художньо-виконавських компетентностей, опанування художніх технік, матеріалів, інструментів відповідно до навчальних програм;
- розвиток навичок художньо-образного мислення як способу застосування мови образотворчого мистецтва;
- формування здатності аналізувати форми у навколишньому середовищі, а також на основі сприйняття, явищ дійсності та інших видів мистецтв;
- формування здатності до аналізу творів видатних представників світового та українського мистецтва, усвідомлення їх художнього змісту та естетичного значення, формування власного ставлення до них та висловлення особистих вражень;
- вироблення мотивації та заохочення до самостійного продуктивного навчання, творчого пошуку, позитивного ставлення до творчої діяльності та здобуття подальшої художньої освіти.

Нормативний строк навчання за Освітньою програмою для учнів, які розпочали навчання у 10-11 років (п'ятий клас середньої загальноосвітньої школи), становить 5 років. Учні, яким на 1 вересня **поточного** навчального року не виповнилося 10 років, можуть розпочати здобуття початкової мистецької освіти цього ж навчального року за заявою батьків (або інших законних представників).

У разі зарахування на навчання за Освітньою програмою учнів старшого віку, ніж 10-11 років (п'ятий клас середньої загальноосвітньої школи), тривалість (в роках) опанування освітньої програми (нормативний строк здобуття освіти) може бути зменшена не більше як на 2 роки, якщо це обумовлено необхідністю подальшого вступу до закладу фахової передвищої освіти. У інших випадках школою розробляється окрема освітня програма.

Особи з особливими освітніми потребами також можуть здобувати початкову мистецьку освіту середнього (базового) підрівня за цією Освітньою програмою. Тривалість опанування Освітньої програми учнями з числа осіб з особливими освітніми потребами визначається індивідуальним темпом набуття відповідних компетентностей та може бути збільшеною.

Основною формою здобуття початкової мистецької освіти за цією Освітньою програмою є очна форма. Враховуючи можливості та потреби учнів, у тому числі з числа осіб з особливими освітніми потребами, допускається організація вивчення окремих дисциплін, з яких передбачено індивідуальні заняття (уроки), за домашньою формою навчання. За непереборними обставинами можлива дистанційна форма проведення занять.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати навчання за Освітньою програмою.

Розпочати навчання в класах образотворчого мистецтва на середньому (базовому) підрівні може особа, яка при вступі демонструє наявність компетентностей елементарного підрівня з образотворчого мистецтва (станкове та декоративне мистецтво).

Основною **формою організації освітнього процесу** є урок – груповий або індивідуальний.

Форми організації освітнього процесу можуть бути уточнені та розширені у змісті окремих навчальних дисциплін та не повинні бути перешкодою до виконання вимог Освітньої програми. Форми і методи навчання, види уроків та іншої навчальної діяльності викладач може обирати самостійно, враховуючи конкретні умови роботи і забезпечуючи водночас набуття учнями компетентностей, визначених навчальними програмами з окремих навчальних дисциплін.

Наповнюваність груп для проведення групових занять з навчальних дисциплін становить 6-8 учнів. У разі неможливості сформувати групу у зв'язку з недостатністю або перевищенням кількості учнів відносно зазначених нормативів допускається відхилення по наповнюваності груп у той чи інший бік не більше як на 20%. У разі значного перевищення контингенту (понад 20%) поділ на групи загальної кількості учнів відповідного року навчання здійснюється відповідно до менших значень.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюються на основі систематичного відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. Мета контролю полягає у пошуку ефективних шляхів досягнення навчальних результатів кожного/кожної учня/учениці.

Упродовж навчання учні шкільного віку за підтримки викладачів розвивають компетентності самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє утвердженню розуміння власної відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках, розумінні, ставленні та їх корекції.

Вимоги до очікуваних результатів навчання та компетентностей учнів використовуються для організації постійного спостереження за навчальним поступом. Оцінювання навчальних досягнень здійснюється як за одиничні завдання, так і за прогрес в опануванні дисципліни в цілому. Досягнення учня/учениці оцінюються відносно його/її навчального прогресу.

Для оцінювання рівня навчальних досягнень учнів (нормативних результатів навчання) застосовуються форми поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється кожним викладачем упродовж навчального року за підсумками опанування модулів кожної навчальної дисципліни з метою оперативного моніторингу результативності навчання учня/учениці та коригування педагогічних прийомів і методів, що застосовує до нього/неї викладач. Періодичність та строки поточного контролю визначаються робочою програмою з навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль здійснюється по завершенню кожного року навчання у формі річного комплексного контрольного заходу, який включає результати навчання за всіма компонентами, передбаченими Освітньою програмою, в межах визначених навчальними програмами дисциплін обов'язкових результатів навчання.

Наприкінці **п'ятого (випускнуго) року** навчання проводиться підсумковий контроль за результатами опанування освітньої програми:

1. «Композиція», «Рисунок», «Живопис», «Скульптура» – у формі комплексного перегляду творчих робіт.
2. «Початковий курс історії образотворчого мистецтва і архітектури» – у формі співбесіди з виконанням творчого завдання відповідно до навчальної програми дисципліни.

За результатами підсумкового контролю на п'ятому році навчання у разі демонстрування учнем/ученицею результатів навчання, передбачених Освітньою програмою школи, йому/їй видається **свідоцтво про початкову мистецьку освіту середнього (базового) підрівня**.

Для визначення міри досягнення учнями результатів навчання середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти застосовується **бальне оцінювання**, яке передбачає виставлення балів (оцінок) у цифровому (числовому) виразі.

Бальне оцінювання передбачає поділ досягнутих результатів на 4 рівня:

1. Початковий (1-3 бали);
2. Середній (4-6 бали);
3. Достатній (7-9 балів);
4. Високий (10-12 балів).

Форми, види, зміст та строки проведення поточного та підсумкового контролю навчальних досягнень учнів конкретизуються в типових та робочих навчальних програмах дисциплін.

Оцінювання на п'ятому році навчання передбачає зіставлення навчальних досягнень учнів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними Освітньою програмою школи та навчальними програмами дисциплін, які опановував/опанувала учень/учениця.

Учні, які досягли результатів навчання, визначених Освітньою програмою школи, можуть бути рекомендовані до подальшого здобуття художньої освіти в системі фахової передвищої освіти або на поглибленому підрівні початкової мистецької освіти (за наявності).

Для забезпечення навчальних результатів учнів за Освітньою програмою школа комплектується необхідними **обов'язковими засобами, навчальним обладнанням та іншими ресурсами** відповідно до профілю та напрямку роботи за нормативами згідно з Нормативами матеріально-технічного забезпечення мистецьких шкіл, затверджених наказом Міністерства культури України від 19.06.2014 № 475 (зі змінами). Цей перелік може бути доповнений залежно від потреб школи.

II. Нормативні результати та зміст (цілі) навчання

Опанування нормативного змісту навчання за Освітньою програмою передбачає досягнення таких обов'язкових результатів навчання.

Вид компетентності	Зміст (цілі) навчання	Очікувані результати навчання
1. Загальна інтегрована компетентність	<p>Удосконалення навичок самостійної творчої роботи, мотивація до подальшого навчання мистецтву.</p> <p>Використання набутих компетентностей у власній мистецько-творчій діяльності.</p>	<p>Самостійно виконує навчальні завдання.</p> <p>Об'єктивно оцінює результати своєї навчальної діяльності.</p> <p>З розумінням ставиться до зауважень стосовно свого навчання.</p> <p>Готовий до здобуття фахової передвищої мистецької освіти або продовження навчання за освітньою програмою на поглибленому підрівні початкової мистецької освіти за фахом або спорідненими видами мистецтв.</p>
2. Художньо-теоретичні компетентності	<p>Види, жанри, стилі, напрямки образотворчого мистецтва та архітектури.</p> <p>Мистецькі епохи, їх характерні риси.</p> <p>Найбільш яскраві представники мистецьких епох, їх доробок та внесок у розвиток українського, загальноєвропейського та світового образотворчого мистецтва.</p> <p>Основні поняття теорії образотворчого мистецтва, форма та її вираження в образотворчому мистецтві.</p> <p>Спілкування на теми мистецтва в межах навчальних програм</p>	<p>Знає та розрізняє види, жанри, стилі, напрямки, образотворчого мистецтва та архітектури.</p> <p>Демонструє розуміння понять «композиція», «станкова композиція», «декоративна композиція», «рисунок», «живопис», «архітектоніка», «формотворення», «скульптура», «перспектива», «світлотінь», «пластика», «стилізація», «узагальнення», «конструкція форми», «функція предметів».</p> <p>Називає мистецькі епохи, їх характерні риси, найбільш яскравих представників, знає їх твори, аналізує їх доробок та внесок у розвиток</p>

	державною мовою	українського, загальноєвропейського та світового образотворчого мистецтва. Здійснює аналіз художніх творів, висловлює особисте ставлення до них як усно, так і письмово. Спілкується на художньо-мистецьку тематику державною мовою.
3. Художньо-виконавська компетентність	Створення власних творів образотворчого мистецтва різних видів та жанрів із застосуванням законів композиції, відповідних технік, матеріалів, інструментів. Робота з предметною та живою натурою.	Вміє самостійно шукати свою тему в мистецтві. На основі власного задуму створює (самостійно / за допомогою викладача) композиційно цілісний образ. Впевнено передає просту та складну художню форму, демонструє володіння особливостями побудови художніх об'єктів, використовуючи відповідні пропорції. Демонструє оригінальні композиційні рішення, колірні сполучення. Демонструє володіння техніками станкового живопису, рисунку, скульптури згідно з вимогами навчальних програм.
4. Компетентність колективної взаємодії	Створення колективних художніх творів. Усвідомлення ролі та відповідальності кожного учасника колективу в досягненні спільного результату.	Створює спільно з іншими учнями за завданням викладача колективний художній твір. Демонструє розуміння власної ролі та відповідальності за результат колективної роботи.

<p>5. Компетентність з публічного демонстрування художніх творів</p>	<p>Застосування різноманітних варіантів оформлення презентації власних творчих робіт. Правила розміщення художніх творів на різних виставкових майданчиках. Презентація власного задуму.</p>	<p>Грамотно оформлює власні художні твори, застосовує різні варіанти оформлення. Демонструє розуміння правильного розміщення художніх робіт залежно від тематики, стилістики та формату виставки. Відкрито спілкується із глядачами, пояснює свій задум, втілений в його художньому творі. Демонструє культуру публічного мистецького виступу (зовнішній вигляд, поведінка).</p>
--	--	--

Конкретні очікувані результати навчання учнів за окремими освітніми компонентами визначаються навчальними програмами дисциплін.

III. Перелік освітніх компонентів: нормативний зміст освіти.

Нормативний зміст Освітньої програми поєднує освітні компоненти **інваріантного** та **варіативного** складників, які є однаково обов'язковими для включення до програми навчання учня/учениці і становлять єдиний комплекс освітніх компонентів, опанування яких забезпечує досягнення нормативних результатів навчання.

Інваріантний складник змісту початкової освіти середнього (базового) підрівня охоплює весь спектр освітніх компонентів, визначених Освітньою програмою.

Варіативний складник спрямований на забезпечення індивідуального підходу, в т. ч. індивідуального темпу здобуття освіти, поглиблення фахових компетентностей, забезпечення права вибору освітніх компонентів відповідно до інтересів та потреб учня/учениці та використовується для:

- запровадження факультативів, навчальних дисциплін за вибором, що розширюють компетентності за обраним учнем/ученицею фахом;
- підсилення навчальних дисциплін інваріантного складника;
- **п р о в е д е н н я п л е н е р і в**, підготовки до конкурсів, виставок, інших публічних демонстрацій тощо.

Розподіл годин варіативного складника здійснюється щороку педагогічною радою школи і відображається в робочому навчальному плані.

Для середнього (базового) підрівня початкової художньої освіти є обов'язковими такі освітні компоненти:

Назва освітнього компонента	Обсяг навчального навантаження на одного/одну учня/ученицю на весь строк навчання, годин*
<i>Інваріантний складник:</i>	
Композиція	490
Рисунок	525
Живопис	420
Скульптура	175
Пленерна практика	280
Початковий курс історії образотворчого мистецтва і архітектури:	175
<i>Варіативний складник, усього</i>	175
Загальний обсяг навчального навантаження на одного/одну учня/ученицю на весь строк навчання за освітньою програмою (5 років) за типовою освітньою програмою, усього:	2240

*Зазначена кількість навчальних годин розрахована на кожного/кожну учня/ученицю, який/яка навчається за Освітньою програмою, з розрахунку 35 навчальних тижнів на навчальний рік.

Рекомендації щодо планування та організація освітнього процесу.

Освітня програма школи та розміщений в ній навчальний план деталізують зміст і структуру освітнього процесу. У навчальному плані зазначаються особливості розрахунку навчального навантаження.

На основі навчального плану школа складає на кожен навчальний рік робочий навчальний план, який є підставою для розрахунку кількості педагогічних годин і ставок, необхідних для виконання Освітньої програми школи. Логічна послідовність вивчення та конкретний зміст освітніх компонентів розкривається у навчальних програмах відповідних навчальних дисциплін. У робочому навчальному плані зазначаються дисципліни як інваріантного, так і варіативного складників за спільним рішенням відповідних учасників освітнього процесу.

Планування та організація освітнього процесу за робочим навчальним планом має працювати на створення максимально сприятливого середовища для учнів з урахуванням їх віку, рівня психофізіологічного розвитку та з дотриманням санітарних норм.

Рекомендації щодо планування вивчення навчальних дисциплін в межах варіативного складника.

Розподіл годин, передбачених для реалізації *варіативного* складника Освітньої програми здійснюється залежно від поставлених викладачем педагогічних цілей та підходів школи щодо організації освітнього процесу в наступний спосіб:

1) запровадження факультативів, навчальних дисциплін за вибором, що розширюють компетентності за обраним учнем/ученицею фахом.

Зокрема, рекомендованими факультативами, навчальними дисциплінами **за вибором** є: декоративні техніки (за видами), дизайн (за видами), театральнo-декораційне мистецтво, виготовлення ляльок тощо.

Обсяг годин на вивчення та послідовність викладання факультативів і навчальних дисциплін за вибором визначається з урахуванням доцільності та забезпечення досягнення учнем/ученицею необхідних додаткових навчальних результатів.

2) планування щотижнево або сукупно раз на місяць чи на півроку на підготовку до конкурсів, виставок, інших публічних демонстрацій тощо. При розподілі обсягу навчального навантаження на цілі, зазначені в цьому пункті, необхідно враховувати, що загальний відведений обсяг може бути теж поділений на частини за видами діяльності.

Увесь перерозподіл годин фіксується в робочому навчальному плані, який щорічно затверджується директором мистецької школи.

IV. Інструменти системи внутрішнього забезпечення якості середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості початкової мистецької освіти середнього (базового) підрівня передбачає у школі здійснення таких процедур і заходів:

- удосконалення освітньої діяльності, що сприяє зростанню позитивного іміджу школи;
- оновлення методичної бази освітньої діяльності шляхом здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм, навчальних програм дисциплін, критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів, засобів оцінювання та методів демонстрування результатів навчання, навчально-методичних матеріалів, бібліотечних фондів школи ;
- контроль за виконанням навчальних планів Освітньої програми школи, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- щорічне оцінювання освітнього процесу за кожною навчальною дисципліною учнями, їхніми батьками або іншими законними представниками за результатами добровільного опитування;
- збереження, а при можливості, збільшення контингенту учнів;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників;

- забезпечення наявності необхідних ресурсів та інформаційних систем для ефективного управління та організації освітнього процесу за Освітньою програмою;
- забезпечення публічного висвітлення інформації про освітню діяльність школи;
- моніторинг та покращення соціально-психологічного середовища школи (контроль та поточне коригування взаємодії викладача й учня в організації і забезпеченні освітнього процесу);
- створення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у навчально-методичних, наукових працях працівників мистецьких шкіл та учнів;
- інших процедур і заходів.

Вимоги до системи внутрішнього забезпечення якості початкової мистецької освіти складаються з наступних компонентів.

Кадрове забезпечення освітньої діяльності. В основу формування системи підбору педагогічних кадрів у мистецьких школах покладено наступні критерії: професіоналізм, відповідна фахова освіта, наявність педагогічних та творчих здібностей, внутрішня потреба до вдосконалення своєї фахової компетентності, високі моральні якості та професійна етика.

Посаду викладача може обіймати особа, яка має фахову передвищу (середню спеціальну) художню освіту або вищу освіту з образотворчого/декоративного мистецтва та дизайну, а також сертифіковані майстри народної творчості за жанрами декоративного мистецтва, належний рівень професійної підготовки, відповідну педагогічну кваліфікацію, яка здатна забезпечити результативність та якість своєї роботи, фізичний та психічний стан здоров'я якої дозволяє виконувати професійні обов'язки в закладі.

Навчально-методичне забезпечення. Наявність комплексу методичних матеріалів, необхідних для провадження освітнього процесу: Освітньої програми, навчального плану, робочих навчальних планів, навчальних програм, робочих навчальних програм викладачів, підручників, навчальних, навчально-методичних посібників, авторських методичних розробок, методичних рекомендацій, індивідуальних завдань, збірників ситуаційних завдань (кейсів), комп'ютерних презентацій, ілюстративних матеріалів, фоно- та відео-хрестоматій, довідкової та іншої навчальної літератури.

Матеріально-технічне забезпечення. Наявність навчального класу для провадження освітнього процесу з необхідним набором основних технічних засобів, обладнаних класів (спеціалізованих художніх та скульптурних аудиторій), приміщень для педагогічних працівників, службових та допоміжних приміщень, які забезпечені навчальними та офісними меблями, комп'ютерною технікою, обладнанням та програмним забезпеченням, використання яких передбачають навчальні дисципліни, а також підсобні (санітарно-побутові) приміщення.

Якість проведення навчальних занять. Здійснення моніторингу навчально-методичного рівня проведення викладачем навчальних занять, аналіз ефективності використання існуючих та впровадження в освітній процес різноманітних сучасних художньо-педагогічних методів, підходів та інструментів.

Виконання норм законодавства щодо ведення освітнього процесу державною мовою. Забезпечення ведення документації, оформлення наочності, організації та проведення творчих заходів, оформлення нарчності державною мовою, заохочення учнів до спілкування державною мовою під час навчання.

Моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) – системне виявлення та аналіз проблемних питань з метою удосконалення освітнього процесу та усунення певних недоліків. Коригування методів і форм освітнього процесу з урахуванням результатів моніторингових заходів.

Моніторинг відвідування учнями навчальних занять, передбачених навчальним планом та завершення повного курсу навчання – здійснення контролю з боку керівництва школи за відвідуванням уроків учнями, з'ясування причин невідвідування уроків учнів за поясненням батьків. Школа оприлюднює свою Освітню програму та навчальний план на власному веб-сайті (у разі його відсутності – на веб-сайті їх засновників або органів управління).

Навчальний план до Освітньої програми з образотворчого мистецтва

рівень освіти - початкова мистецька освіта
 підрівень - базовий (середній: загальне мистецьке спрямування)
 строк навчання - 5 років

Навчальні предмети (дисципліни) (освітні компоненти)	Кількість навчальних годин на тиждень протягом 5-9 класів (35 годин на рік)				
	5 клас	6 клас	7 клас	8 клас	9 клас
	Інваріантна частина				
Рисунок (групові уроки)	3	3	3	3	3
Живопис (групові уроки)	2	2	2	3	3

Композиція <i>(групові уроки)</i>	2	3	3	3	3
Скульптура <i>(групові уроки)</i>	1	1	1	1	1
Пленерна практика <i>(групові уроки)</i>	1	1	1	1	1
Початковий курс історії образотворчого мистецтва	1	1	1	1	1
	Варіативна частина				
Предмет за вибором <i>(групові уроки)</i>	1	1	1	1	1
Всього годин:	11	12	13	14	14
	(11x35=385)	(12x35=420)	(13x35=455)	(14x35=490)	(14x35=490)
РАЗОМ: 2240					

Предмет за вибором: декоративно-ужиткове мистецтво: «Вишивка», «Вітраж», «Театрально-декоративне мистецтво», «Графічні техніки», «Писанкарство», «Батик», «Петриківський розпис», «Витинанка», «Мозаїка», «Паперова пластика», «Дизайн» та інше.

